

VIDEÁ: Zaspomínajte si na tradičné oslavy 1. MÁJA v ČSSR. Takto sme žili. Sviatok práce súvisí s protestami z roku 1886; má aj cirkevný rozmer

- CZ24 News | 1. května 2023

SLOVENSKO: Sviatok práce sa v súčasnosti oslavuje 1. mája vo viac ako 80 krajinách sveta, ale aj napriek tomu, že má korene v USA, Američania majú svoj Sviatok práce (Labor Day) vždy v prvý septembrový pondelok.

Sviatok práce, ktorý si pracujúci nielen na Slovensku, ale aj v iných európskych krajinách pripomínajú 1. mája, sa viaže s udalosťami z roku 1886, keď v Spojených štátoch amerických (USA) vyšli do ulíc desaťtisíce ľudí, ktorí požadovali osemhodinový pracovný čas. Prvý máj za Sviatok práce stanovili v roku 1889 účastníci zakladajúceho kongresu II. Internacionály. V Slovenskej republike je Sviatok práce – 1. máj – dňom pracovného pokoja.



Po dohode odborových zväzov USA a Kanady vyšli 1. mája 1886 do ulíc amerických miest desaťtisíce ľudí, ktorí požadovali osemhodinový pracovný čas. Do generálneho štrajku sa v USA zapojilo viac ako 300.000 pracujúcich z vyše 13.000 závodov. Centrom protestov sa stalo Chicago, kde sa po troch dňoch skončili štrajky a demonštrácie krviprelieváním. Zrážky s políciou si vyžiadali takmer dve desiatky mŕtvych a 50 ťažko zranených.

Ako pamiatku na tieto udalosti prijal v júli 1889 parížsky kongres II. Internacionály uznesenie o oslavách 1. mája ako medzinárodného sviatku pracujúcich.

O rok neskôr, 1. mája 1890, sa oslavy Sviatku práce prvý raz konali v USA, Nemecku, Rakúsko-Uhorsku, Francúzsku, Taliansku i v ďalších krajinách. V Spojenom kráľovstve sa uskutočnili 4. mája.

Na území dnešného Slovenska sa Sviatok práce oslavoval prvýkrát 1. mája 1890 v Bratislave v areáli na Železnej studničke, ako aj v Košiciach a v Liptovskom Mikuláši. Po vzniku prvej Československej republiky bol 1. máj zákonom z marca 1919 vyhlásený za štátny sviatok. Oslavy sa niesli v duchu boja proti nezamestnanosti a zhoršovaniu postavenia pracujúcich. V rokoch 1933 – 1938 vyjadrovali protest proti fašizmu a vojne.

Po februárových udalostiach z roku 1948, keď v Československu zavládla komunistická totalita, sa prvomájové manifestácie zneužívali na propagandistické ciele a účasť na nich bola povinná. Tento deň sa zneužíval aj v bývalom Sovietskom zväze i ďalších krajinách vtedajšieho tzv. východného bloku.

V bývalom Sovietskom zväze predstavitelia vedenia krajiny a komunistickej strany naposledy stáli na tribúne Mauzólea V. I. Lenina v Moskve 1. mája 1990. V Ruskej federácii od roku 1992 dostal 1. máj už nový názov – Sviatok jari a práce.

Sviatok práce sa v súčasnosti oslavuje 1. mája vo viac ako 80 krajinách sveta, ale aj napriek tomu, že má korene v USA, Američania majú svoj Sviatok práce (Labor Day) vždy v prvý septembrový pondelok. Rovnako je to aj v Kanade a napríklad v Japonsku sa Deň vďaky práci pripomína 23. novembra.

Tento deň má aj cirkevný rozmer. Na Sviatok práce si totiž veriaci katolíckej cirkvi pripomínajú sviatok sv. Jozefa robotníka, patróna pracujúcich. Pre katolíkov je 1. máj dňom liturgickej spomienky na sv. Jozefa robotníka. Oficiálne vyhlásil sv. Jozefa za ochrancu cirkvi pápež Pius IX. v roku 1870. Pápež Pius XII. rozšíril patronát sv. Jozefa na všetkých pracujúcich a od roku 1955 mu zasvätili 1. máj, ktorý sa slávi ako Deň práce.

ZDROJ: YT / SKS / CZ24.NEWS